

Therapeutische koeling van lichaam perkt invaliditeit na trombose in en kan 40.000 levens per jaar redden

Patiënt koelen helpt bij beroertes

Veertigduizend Europeanen zouden elk jaar aan de dood ontsnappen als hun lichamen na een beroerte door artsen enkele graden afgekoeld zouden worden alvorens een behandeling te starten. De European Stroke Organisation (ESO) presenteerde de techniek, hypothermie of therapeutische koeling, op een persconferentie in Brussel als een eenvoudig en goedkoop reddingsmiddel voor doodsoorzaak nummer twee.

DOOR BARBARA SEYNAEVE

BRUSSEL • Therapeutische koeling is goedkoper, en efficiënter, dan de geneesmiddelen die de farma-industrie op de markt gooit. Net daarom lobbyen farmagiganten actief bij de Europese Unie om het grootschalig proefproject dat ESO in 2012 wil starten niet te steunen. 'Er valt weinig geld te verdienen met hypothermie, met geneesmiddelen des te meer.'

Hoe lager de lichaamstemperatuur, hoe trager de lichaamsfuncties. Het hart klopt langzamer en cellen hebben minder zuurstof nodig, waardoor hersenen bij een trombose of hersenbloeding minder snel afsterven en de overlevingskans van patiënten een pak hoger ligt, of revalidatie veel vlotter verloopt.

In België zou hypothermie drastische gevolgen hebben voor de jaarlijks 20.000 Belgen die getroffen door een eerste beroerte. Van alle getroffen patiënten sterft vandaag immers een derde binnen het jaar en 38 procent van hen raakt in meerdere of mindere mate invalide. Op basis van eerste onderzoeken van ESO zouden artsen 100 Europeanen per dag kunnen redden als ze therapeutische koeling zouden toepassen na beroertes, oftewel 40.000 per jaar.

De techniek is niet nieuw, ze wordt vandaag al gebruikt voor hartoperaties en bij hartinfarcten bijvoorbeeld, maar tot nog toe niet voor hersenbloedingen en tromboses. Lichamen kunnen op twee manieren afgekoeld worden: extern door het lichaam te bedekken met patches waar gekoeld water door stroomt, of door een katheter te prikken in een hoofdader en het bloed dat erdoor gestuwd wordt af te koelen.

Uit uitgebreid onderzoek met dieren blijkt het succes van de techniek groter hoe lager de lichaamstemperatuur, maar bij beroertes is de speling gering. "Bij hartoperaties zijn temperaturen tot 15 graden mogelijk", zegt Geert Vanhooren, neuroloog in het AZ Sint-Jan in Brugge en lid van ESO. "Maar patiënten met een cva (cerebro vasculair accident, red.) zijn bij bewustzijn. Als hun temperatuur naar omlaag gaat beginnen ze te trillen en te beven, dat kunnen we niet maken."

Grote test

De ESO heeft net een testperiode afgeord in zes Europese landen, waarbij werd onderzocht of alle 150 patiënten veilig teruggehaald konden worden na de koelingsfase. In 2011 start een grote testcase, waarin 1.500 personen met beroertes intensief zullen worden opgevolgd nadat ze 24 uur lang een lichaamstemperatuur van 34 tot 35 graden zullen

hebben gehad. Eénentwintig landen nemen deel aan het project, verdeeld over 80 ziekenhuizen waaronder AZ Sint-Jan in Brugge. Omdat de bestaande productie van de nodige instrumenten zo kleinschalig is, hoopt ESO 12 miljoen euro van de Europese Unie te strikken om die bedrijfjes voorschotten te kunnen betalen.

"Het probleem is dat hypothermie niet patenteerbaar is", zegt Stefan Schwab, professor neurologie aan de Friedrich Alexander Universiteit in Nürnberg, tijdens een presentatie in Brussel. "De farma-industrie kan er dus geen geld mee verdienen. En dat terwijl ze elk jaar zeker 50 miljoen euro pompt in de ontwikkeling van medicijnen die de gevolgen van beroertes moeten verlichten."

STEFAN SCHWAB (PROFESSOR NEUROLOGIE): Het is moeilijk geld te vinden voor onderzoek, omdat de farmaceutische industrie hier niet aan kan verdienen

Schwab zegt het niet met zoveel woorden, maar dat het zo moeilijk is om een onderzoek naar hypothermie, dat zijn nut al bewezen heeft bij talrijke aandoeningen, te verkopen bij de EU is geen toeval. "En dat terwijl het onderzoek binnen het jaar zichzelf terugbetaald zou hebben", zegt Schwab. "De maatschappelijke kosten van beroertes vallen niet te onderschatten. Daarbij veroudert de Europese bevolking, wat de nood aan een mogelijk goedkope en veilige oplossing alleen maar stringenter maakt."

'Drie keer sneller hersteld dan mijn lotgenoten'

De Deen Hubert Hermann (70) was een van de patiënten die na zijn trombose zes maanden geleden in het Universitair Ziekenhuis in Kopenhagen werd voorgesteld om hypothermie te proberen. Neuroloog Derk W. Krieger had dan al een veertigtal patiënten op die manier behandeld en hij wist Hermanns echtgenote en dochter te overhalen enkele uren nadat de gepensioneerde ingenieur het ziekenhuis binnen was gerold.

"Ik was het gras aan het afrijden", zegt Hermann. "Dat is het laatste wat ik me

herinner. Het volgende is dat ik dokter Krieger tegen me hoorde praten." Hermann was bij bewustzijn, maar erg verward, vertelt Krieger op zijn beurt. "Aanvankelijk dachten we dat hij er wel door zou raken, maar zijn vooruitgang stakte na enkele uren", zegt hij. "De hele linker kant van zijn gezicht bleef verlamd, en daarom hebben we uiteindelijk hypothermie voorgesteld."

Echtgenote Vita was er niet gerust op, zegt ze met haar man aan haar zijde. "Het was onze dochter die me heeft overtuigd.

Dokter Krieger had verteld dat Hubert zoals hij op dat moment was zou wakker worden, of zelfs beter. Slechter zou het niet meer worden dankzij de therapeutische koeling, dus ik kon gewoon niet nee zeggen."

Verlamming weg

Vandaag is Hermann dezelfde als voor zijn beroerte, knikken ze allebei.

"Hubert herstelde ook veel sneller dan de lotgenoten in het revalidatiecentrum

die geen hypothermie hadden ondergaan", zegt Vita. "De verlamming in zijn gezicht was weg. Na drie maanden kon hij opnieuw vlot eten, spreken, bewegen en nu kunnen we fietsen of reizen zoals we voor die beroerte altijd graag hebben gedaan."

Het enige verschil is dat Hubert Hermann wel al eens iets vergeet, en dat ook zijn concentratie niet meer is wat he ooit was. "Daar heeft hij mij nu voor", glimlacht Vita. "En in vergelijking wat he had kunnen zijn, ben ik heel dankbaar."

■ Hubert Hermann (70) met zijn echtgenote Vita. De Deen werd succesvol behandeld met hypothermie.

De Morgen 29% goedkoper